

KOVOVÉ A DŘEVĚNÉ KONSTRUKCE 2

- CVIČENÍ -

1. Ocelové konstrukce – ocelová hala

Návrh a posouzení sloupu

Postup

- Návrh profilu sloupu
- Posouzení sloupu na:
  - 1) mezní stav únosnosti (MSÚ)
  - 2) mezní stav použitelnosti (MSP)

Návrh profilu sloupu

- Průřez sloupu navrhne jako válcovaný profil **HEA** z tabulek
- Předběžný návrh sloupu viz úvod cvičení 5

Z tabulek opíšeme potřebné průřezové charakteristiky:

A ... plocha průřezu [mm^2]

i_y ... poloměr setrvačnosti kolmo k ose y [mm]

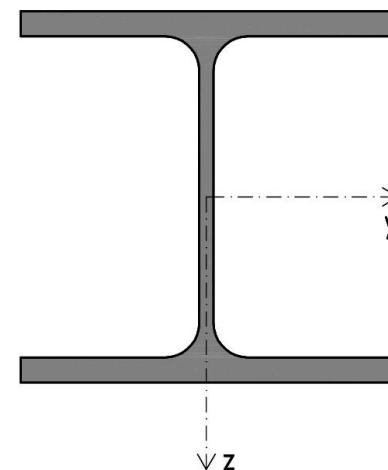
i_z ... poloměr setrvačnosti kolmo k ose z [mm]

I_y ... moment setrvačnosti kolmo k ose y [mm^4]

I_z ... moment setrvačnosti kolmo k ose z [mm^4]

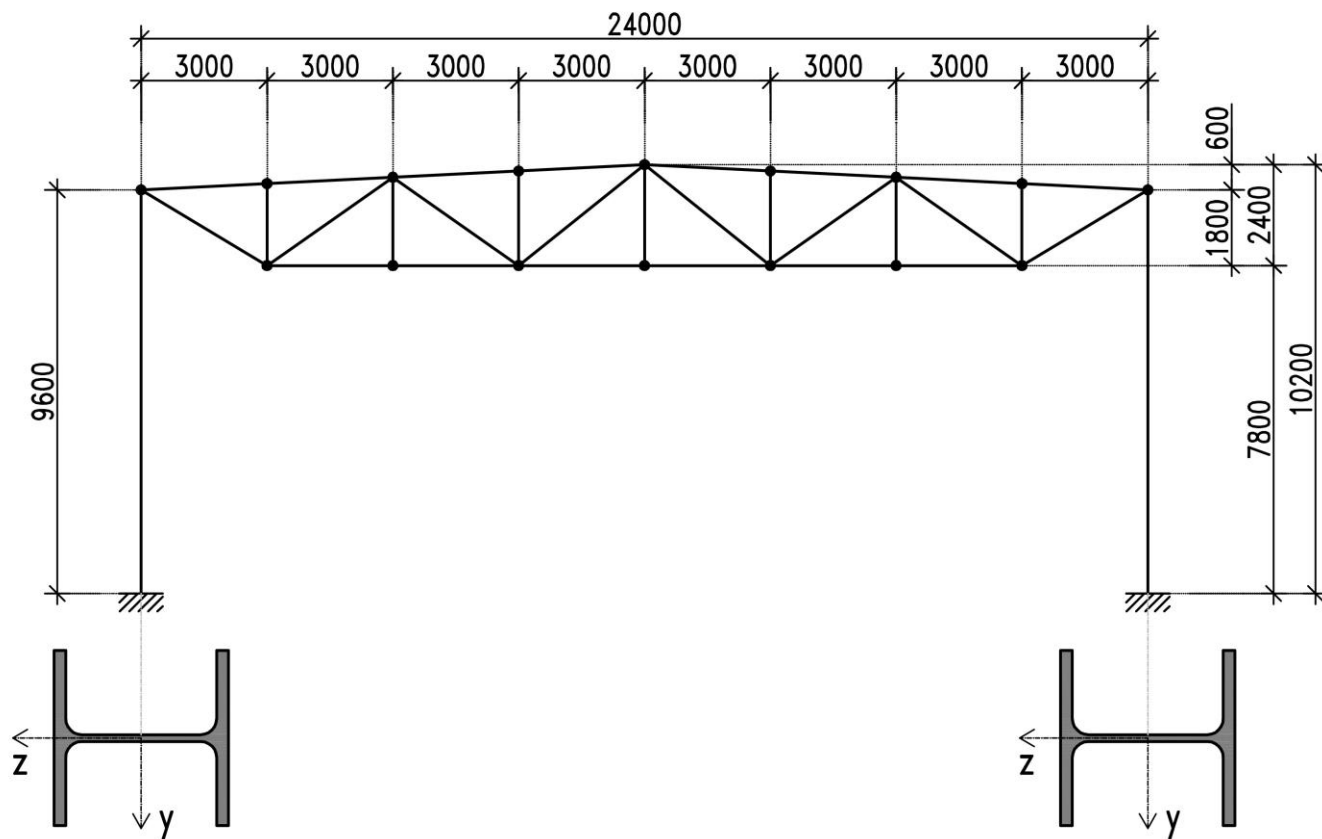
$W_{pl, y}$ ... plastický průřezový modul kolmo k ose y [mm^3]

$W_{pl, z}$ ... plastický průřezový modul kolmo k ose z [mm^3]

Návrh profilu sloupu

- Orientace průřezu v konstrukci:

Posouzení sloupu

1) Mezní stav únosnosti (MSÚ)

- **Vnitřní síly:** sloup posoudíme na kombinaci účinků normálové síly N a ohybového momentu M_y .
- O únosnosti rozhodne stabilita prutu, vliv smyku lze zanedbat
- Jako rozhodující kombinaci zatěžovacích stavů budeme uvažovat kombinaci **KZS3** (stálé + vítr příčný + sníh). Většinou nelze jednoznačně stanovit, která z kombinací bude nejvíce nepříznivá, pak je potřeba provést posouzení na všechny kombinace.
- **Zajímá nás N_{Ed} a $M_{y,Ed}$ v patě sloupu. Z dvojice sloupů v příčné vazbě uvažujeme sloup s větším M_y . Hodnoty N_{Ed} [kN] a $M_{y,Ed}$ [kNm] pro tento konkrétní sloup opíšeme z programu SCIA (viz ukázka na další straně).**
- **Ocel:** zvolíme třídu oceli S235 $\rightarrow f_y = 235$ MPa

1. Ocelové konstrukce – ocelová hala – návrh a posouzení sloupu

SCIA Engineer 21.1.2027.64 - studentská verze

Hala_21-22   **Hala 2022**

Klepněte zde nebo zmáčkněte mezerník a zadejte váš text... Bude dokončen následujícími řádky.

ZADÁVACÍ PANEĽ   Všechny pracoviště   Základní modelování

Všechny kategorie

1D vnitřní síly
Hodnoty: M_y
Lineární výpočet
Kombinace: KZ53
Souřadný systém: Dílec
Extrém 1D: Lokální
Výběr: B22, B23

0,00 kNm
1,66 kNm
0,00 kNm
-191,84 kNm
-159,74 kNm

VÝSLEDKY (1)
Jméno: 1D vnitřní síly

VÝBĚR
Typ výběru: Aktuální
Filtr: Ne
Výsledky v řezech: Vše

VÝSLEDEK
Typ zatížení: Kombinace
Kombinace: KZ53 - Stálé + vítr pří
Extrém 1D: Lokální
Hodnoty: M_y
Interval:

Souřadný systém: Dílec

NASTAVENÍ VÝSTUPU
Tisknout klíč kombin...

NASTAVENÍ KRESLENÍ 1D
Zobrazit jméno hod...
Zobrazit hodnoty
Zobrazit jednotky
Zobrazit stav
Zobrazit řez dx
Zobrazit kombináčn...
Zobrazit jméno kom...
Barevné schéma: Definováno výsledkem
Typ grafu: Vyplněný světle
Kreslení obálek: 0 do extrému
Barva popisky podle...
Rovina kreslení: 3D
Orientace popisky: Kolmo na osu

NASTAVENÍ PRO CHYBY, VAROVÁNÍ A POZ...
Zobrazit informace...
Ukázat chyby: Vše

AKCE
Obnovit
Nová kombinace z kombináčního klíče
Tabulka výsledků
Náhled reportu

1. Ocelové konstrukce – ocelová hala – návrh a posouzení sloupu

SCIA Engineer 21.1.2027.64 - studentská verze

Hala_21-22 Hala 2022

Klepněte zde nebo zmáčkněte mezerník a zadejte váš text... Bude dokončen následujícími řádky.

ZADÁVACÍ PANEĚL

Všechny pracoviště

Všechny kategorie

Základní modelování

1D vnitřní síly
Hodnoty: N
Lineární výpočet
Kombinace: KZ53
Souřadný systém: Dílec
Extrém 1D: Lokální
Výběr: B22, B23

21,44 kN

-55,20 kN

-33,76 kN

-67,52 kN

VÝSLEDKY (1)

Jméno 1D vnitřní síly

VÝBĚR

Typ výběru Aktuální

Filter Ne

Výsledky v řezech Vše

VÝSLEDEK

Typ zatížení Kombinace

Kombinace KZ53 - Stálé + vítr při

EXTRÉM 1D

Extrém 1D Lokální

Hodnoty N

Interval

Souřadný systém Dílec

NASTAVENÍ VÝSTUPU

Tisknout klíč kombin...

NASTAVENÍ KRESLENÍ 1D

Zobrazit jméno hod...

Zobrazit hodnoty

Zobrazit jednotky

Zobrazit stav

Zobrazit řez dx

Zobrazit kombináčn...

Zobrazit jméno kom...

Barevné schéma

Definováno výsledkem

Typ grafu Vyplněný světle

Kreslení obálek 0 do extrému

Barva popisky podle...

Rovina kreslení 3D

Orientace popisky Kolmo na osu

NASTAVENÍ PRO CHYBY, VAROVÁNÍ A POZ...

Zobrazit informace...

Ukázat chyby Vše

AKCE

Obnovit

Nová kombinace z kombináčního klíče

Tabulka výsledků

Náhled reportu

- Aby sloup v MSÚ vyhověl, musí být splněny podmínky spolehlivosti:

$$N \quad \frac{N_{Ed}}{\chi_y \cdot N_{Rk}} + k_{yy} \cdot \frac{M_{y,Ed}}{\chi_{LT} \cdot M_{y,Rk}} \leq 1,0 \quad My$$

$$N \quad \frac{N_{Ed}}{\chi_z \cdot N_{Rk}} + k_{zy} \cdot \frac{M_{y,Ed}}{\chi_{LT} \cdot M_{y,Rk}} \leq 1,0 \quad My$$

kde: $N_{Rk} = A \cdot f_y$ ... prostá únosnost v tlaku [kN]

dosadíme v těchto jednotkách: A [mm²]; f_y [MPa], pak $\rightarrow N_{Rk}$ [N]/1000 $\rightarrow N_{Rk}$ [kN]

$M_{y,Rk} = W_{pl,y} \cdot f_y$ ... prostá únosnost v ohybu [kNm]

dosadíme v těchto jednotkách: $W_{pl,y}$ [mm³]; f_y [MPa], pak $\rightarrow M_{y,Rk}$ [Nmm]/10⁶ $\rightarrow M_{y,Rk}$ [kNm]

χ_y, χ_z ... součinitel vzpěrnosti [-], postup výpočtu na dalších stranách

χ_{LT} ... součinitel klopení [-] ... hodnotu odhadneme: $\chi_{LT} = 0,8$

k_{yy}, k_{zy} ... interakční součinitele [-] ... hodnotu odhadneme: $k_{yy}=1,0$; $k_{zy}=1,0$

γ_{M1} ... součinitel spolehlivosti materiálu; $\gamma_{M1} = 1,0$

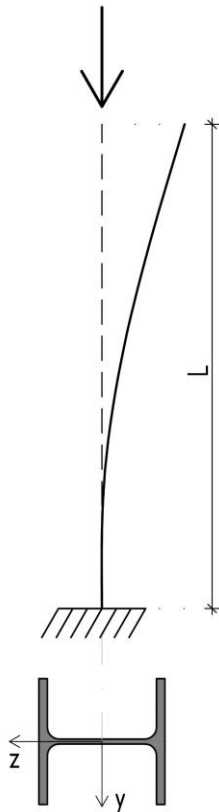

- POZNÁMKA: Při podrobnějším výpočtu by bylo potřeba hodnotu součinitele klopení a hodnoty interakčních součinitelů určit přesně výpočtem. Postup výpočtu například viz skripta nebo Eurokód ČSN EN 1993-1-1.

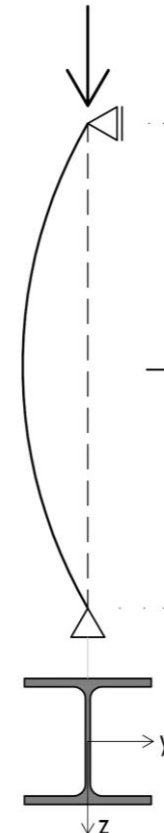
• Vzpěrné délky sloupu:

- vzpěrná délka v rovině rámu: $L_{cr,y} = \beta_y \cdot L = 2 \cdot L$ (sloup působí jako konzola)
- vzpěrná délka z roviny: $L_{cr,z} = \beta_z \cdot L = 1 \cdot L$ (výška sloupu)

kde: L... výška sloupu [mm]

Obr.: vybočení sloupu v rovině rámu – sloup působí jako konzola

Obr.: vybočení sloupu z roviny rámu – sloup je oboustranně kloubově uložený: dole v patce, nahoře k vazníku

Poměrná štíhlost $\bar{\lambda}_y, \bar{\lambda}_z$

- štíhlost prutu: $\lambda_y = \frac{L_{cr,y}}{i_y}$ [-]   dosadíme v jednotkách: $L_{cr,y}$ [mm], i_y [mm]

$$\lambda_z = \frac{L_{cr,z}}{i_z} \quad [-] \quad \text{dosadíme v jednotkách: } L_{cr,z} \text{ [mm], } i_z \text{ [mm]}$$

- relativní štíhlost: $\lambda_1 = 93,9 \cdot \varepsilon$ [-]   kde: $\varepsilon = \sqrt{\frac{235}{f_y}}$ [-]

- poměrná štíhlost prutu (pro třídu 1, 2, 3):
$$\bar{\lambda}_y = \frac{\lambda_y}{\lambda_1} \quad [-]$$
$$\bar{\lambda}_z = \frac{\lambda_z}{\lambda_1} \quad [-]$$

Výpočet součinitele vzpěrnosti χ_y, χ_z

- součinitel vzpěrnosti závisí na poměrné štíhlosti (viz předchozí strana) a na imperfekci

Křivky vzpěrné pevnosti

$$\phi_y = 0,5 \cdot \left[1 + \alpha \cdot (\bar{\lambda}_y - 0,2) + \bar{\lambda}_y^2 \right] [-]$$

$$\phi_z = 0,5 \cdot \left[1 + \alpha \cdot (\bar{\lambda}_z - 0,2) + \bar{\lambda}_z^2 \right] [-]$$

- kde: α ... součinitel imperfekce dle křivky vzpěrné pevnosti

- křivky vzpěrné pevnosti:

křivka	a_0	a	b	c	d
α	0,13	0,21	0,34	0,49	0,76

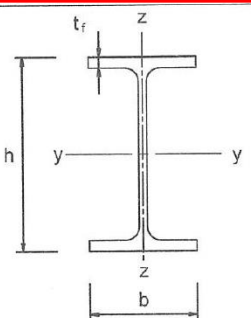
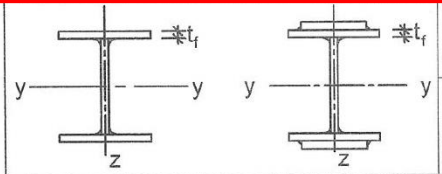
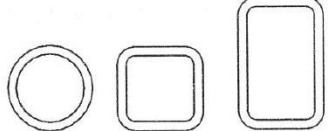
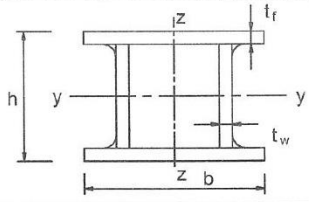
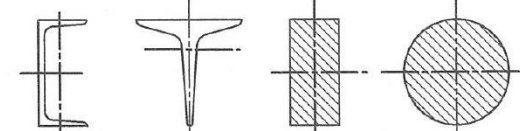
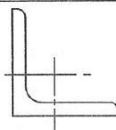
- pro válcovaný průřez HEA bude křivka vzpěrnosti různá pro směr y a pro směr z:

- pro vybočení kolmo k ose y-y:
  - a ... pro $h/b > 1,2$ a zároveň $t_f \leq 40$ mm
  - b ... pro $h/b \leq 1,2$ a zároveň $t_f \leq 100$ mm
- pro vybočení kolmo k ose z-z:
  - b ... pro $h/b > 1,2$ a zároveň $t_f \leq 40$ mm
  - c ... pro $h/b \leq 1,2$ a zároveň $t_f \leq 100$ mm

kde: h ... výška průřezu, b ... šířka průřezu, t_f ... tloušťka pásnice (vše viz tabulky)

1. Ocelové konstrukce – ocelová hala – návrh a posouzení sloupu

Přiřazení křivek vzpěrné pevnosti k průřezům

Průřez	Meze	Vybočení kolmo k ose	Křivka pro ocel	
			S235 S275 S355 S420	S460
Válcované průřezy 	$h/b > 1,2$	y-y z-z	$t_f \leq 40 \text{ mm}$	a a ₀
			$40 \text{ mm} < t_f \leq 100 \text{ mm}$	b c
	$h/b \leq 1,2$	y-y z-z	$t_f \leq 100 \text{ mm}$	b c
			$t_f > 100 \text{ mm}$	d c
Svařované průřezy 	$t_f \leq 40 \text{ mm}$	y-y z-z	b c	
	$t_f > 40 \text{ mm}$	y-y z-z	c d	
Duté průřezy 	válcované za tepla	všechny	a	a ₀
	tvarované za studena	všechny	c	c
Svařované duté průřezy 	všechny průřezy kromě níže uvedených výjimek	všechny	b	b
	tlusté svary: $a > 0,5 t_f$ $b/t_f < 30$ $h/t_w < 30$	všechny	c	c
U, T a plné průřezy 		všechny	c	c
Úhelníky 		všechny	b	b

M.M. Tabulka 6.2. normy ČSN EN 1993-1-1

Výpočet součinitele vzpěrnosti χ_y , χ_z ... pokračování

$$\chi_y = \frac{1}{\phi_y + \sqrt{\phi_y^2 - \bar{\lambda}_y^2}}$$
$$\chi_z = \frac{1}{\phi_z + \sqrt{\phi_z^2 - \bar{\lambda}_z^2}}$$

ale: $\chi \leq 1,0$ (pokud výpočtem vyjde χ_y nebo χ_z větší než 1, tak do dalších výpočtů uvažujeme, že $\chi_y = 1,0$ popřípadě $\chi_z = 1,0$)

- Aby sloup v MSÚ vyhověl, musí být splněny podmínky spolehlivosti:

$$N \quad \frac{N_{Ed}}{\chi_y \cdot N_{Rk}} + k_{yy} \cdot \frac{M_{y,Ed}}{\chi_{LT} \cdot M_{y,Rk}} \leq 1,0 \quad My$$

$$N \quad \frac{N_{Ed}}{\chi_z \cdot N_{Rk}} + k_{zy} \cdot \frac{M_{y,Ed}}{\chi_{LT} \cdot M_{y,Rk}} \leq 1,0 \quad My$$

kde: $N_{Rk} = A \cdot f_y$ ... prostá únosnost v tlaku [kN]

dosadíme v těchto jednotkách: A [mm²]; f_y [MPa], pak $\rightarrow N_{Rk}$ [N]/1000 $\rightarrow N_{Rk}$ [kN]

$M_{y,Rk} = W_{pl,y} \cdot f_y$ ... prostá únosnost v ohybu [kNm]

dosadíme v těchto jednotkách: $W_{pl,y}$ [mm³]; f_y [MPa], pak $\rightarrow M_{y,Rk}$ [Nmm]/10⁶ $\rightarrow M_{y,Rk}$ [kNm]

χ_y, χ_z ... součinitel vzpěrnosti [-], postup výpočtu na dalších stranách

χ_{LT} ... součinitel klopení [-] ... hodnotu odhadneme: $\chi_{LT} = 0,8$

k_{yy}, k_{zy} ... interakční součinitele [-] ... hodnotu odhadneme: $k_{yy}=1,0$; $k_{zy}=1,0$

γ_{M1} ... součinitel spolehlivosti materiálu; $\gamma_{M1} = 1,0$

Posouzení sloupu

2) Mezní stav použitelnosti (MSP)

- Ověření podmínky přípustného vodorovného posuvu ve vrcholu sloupu:

$$\delta \leq \delta_{lim} \quad \text{přičemž:} \quad \delta_{lim} = \frac{h}{150}$$

kde: δ ... vodorovný posun sloupu v jeho vrcholu [mm]

δ_{lim} ... limitní hodnota posunu [mm] (vypočte se jako: $\delta_{lim} = h/150$)

h ... výška sloupu [mm]

- Hodnotu posunu δ odečteme z výsledků z výpočetního programu SCIA (zde je vodorovný posun značen u_x)
- Posun δ určíme od zatěžovacího stavu ZS3 (příčný vítr) – viz další strana

1. Ocelové konstrukce – ocelová hala – návrh a posouzení sloupu

SCIA Engineer 21.1.2027.64 - studentská verze

Hala_21-22   **Hala 2022**

Klepněte zde nebo zmáčkněte mezerník a zadejte váš text... Bude dokončen následujícími řádky.

Přemístění uzlů
Hodnoty: U_x
Lineární výpočet
Zatěžovací stav: ZS3
Extrém: Globální
Výběr: Vše

ZADÁVACÍ PANEĽ

Všechny pracoviště
Základní modelování

Všechny kategorie

VÝSLEDKY (1)

Jméno	Přemístění uzlů
VÝBĚR	
Typ výběru	Vše
Filter	Ne
VÝSLEDKY	
Typ zatížení	Zatěžovací stavy
Zatěžovací stav	ZS3 - Vítr Příčný
Extrém	Globální
Hodnoty	U _x
NASTAVENÍ KRESLENÍ	
Zobrazit hodnotu	☒
Zobrazit jednotku	☒
Zobrazit jméno hodnoty	☒
Kreslení obálek	0 do extrému
AKCE	
Obnovit	☐
Tabulka výsledků	☐
Náhled reportu	☐

U_x = 0,0 mm   U_x = 57,8 mm   U_x = 0,0 mm

M.M.